

ОКВИРНИ ЗАКОН О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

I. ДИО ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1. Циљ Закона

Члан 1.

Законом о високом образовању у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Закон) утврђује се: организација високог образовања у Босни и Херцеговини, одговорност надлежних власти у овој области, установљавају тијела за спровођење закона и међународних обавеза Босне и Херцеговине, као и начин обезбјеђивања квалитета у области високог образовања.

Члан 2.

У циљу реформе високог образовања, овај Закон утврђује основне принципе и стандарде за стицање високог образовања у Босни и Херцеговини, у складу с релевантним одредбама Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (ЕТС Но. 5, 1950.) и њених протокола, Препоруком Комитета министара Савјета Европе о признавању и оцјени квалитета приватних установа за високо образовање [P(97)1], Препоруком о приступу високом образовању [P(98)3] и Препоруком о истраживачком задатку универзитета [P(2000)8] и другим релевантним принципима међународнопризнатих правних инструмената чија је држава уговорница и Босна и Херцеговина, те у складу с Конвенцијом Савјета Европе/УНЕСЦО-а о признавању квалификација у високом образовању у европској регији (ЕТС Но. 165, 1997.).

Босна и Херцеговина прихвата европске стратешке циљеве у области високог образовања изражене у Декларацији европских министара високог образовања из Болоње (1999.), као и каснији развој овог концепта.

Високо образовање је дјелатност од посебног интереса за Босну и Херцеговину.

2. Високо образовање: циљеви и значај

Члан 3.

Циљеви високог образовања су:

- установљавати, развијати, штитити и преносити знање и способности кроз наставу и научноистраживачки рад и тиме доприносити развоју способности појединаца и друштва, и
- пружити могућност грађанима да, у складу с прописима, уживају корист високог образовања цијели живот.

Члан 4.

У смислу овог Закона, термин "високо образовање" значи образовање након средње школе које води до међународнопризнатог степена високог образовања.

Високо образовање се заснива на:

- академским слободама, академској самоуправи и аутономији универзитета;
- отворености универзитета према јавности, грађанима и локалној заједници;
- недјељивости наставног рада и научног истраживања, односно умјетничког стваралаштва;
- уважавању европских хуманистичких и демократских вриједности, те усклађивању с европским системом високог образовања;
- поштовању људских права и грађанских слобода, укључујући забрану свих облика дискриминације;
- концепту цјеложивотног учења;
- интеракцији с друштвеном заједницом и обавези универзитета да развију друштвену одговорност студената и других чланова академске заједнице.

3. Циклуси у високом образовању и европски систем пријеноса бодова (у даљњем тексту: међународна ознака: ЕЦТС)

Члан 5.

Високо образовање се организује у три циклуса:

- први циклус води до академског звања завршеног додипломског студија [the degree of Bachelor] или еквивалента, стеченог након најмање три и највише четири године редовног студија након стицања свједочанства о завршеној средњој школи, који се вреднује са најмање 180 односно 240 ЕЦТС бодова,
- други циклус води до академског звања магистра или еквивалента, стеченог након завршеног додипломског студија, траје једну или двије године, а вреднује се са 60 односно 120 ЕЦТС бодова, и то тако да у збиру с првим циклусом носи 300 ЕЦТС бодова, и
- трећи циклус води до академског звања доктора или еквивалента, траје три године и вреднује се са 180 ЕЦТС бодова.

Један семестар студија носи 30 ЕЦТС бодова у сваком циклусу.

Из одредби става 1. овог члана изузима се студиј медицинске групе наука у првом циклусу који се вреднује до 360 ЕЦТС бодова.

4. Право на академску титулу и звање

Члан 6.

Завршетком степена првог циклуса стиче се право на одређену академску титулу, односно стручно звање у одређеној области које је дефинисано Правилником о кориштењу академских титула, као и стицању научних и стручних звања.

Завршетком степена другог циклуса стиче се академска титула и звање магистра за одређену област, што је дефинисано Правилником о кориштењу академских титула, те стицању научних и стручних звања.

Завршетком степена трећег циклуса стиче се академска титула и научно звање доктора наука за одређену област што је дефинисано Правилником о кориштењу академских титула, те стицању научних и стручних звања.

Осим звања која се додјељују *honoris causa* (почасни докторат наука), не могу се додјелјивати никаква друга звања која нису предвиђена овим Законом, односно Правилником о кориштењу академских титула, те стицању научних и стручних звања.

II. ДИО - УСТАНОВЕ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

1. Приступ високом образовању

Члан 7.

Приступ високом образовању имају сви они који су завршили четворогодишњу средњу школу у Босни и Херцеговини.

Високом образовању којим се баве лиценциране установе високог образовања у Босни и Херцеговини приступ неће бити ограничен, директно или индиректно, према било којој стварној или претпостављеној основи, као што су: пол, раса, сексуална оријентација, физички или други недостатак, брачно стање, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално, етничко или социјално поријекло, веза с неком националном заједницом, имовина, рођење, старосна доб или неки други статус.

Члан 8.

Ученици који су средњу школу завршили у иностранству доказ о завршеној школи, свједочанство или диплому, подносе на оцјену надлежној институцији која узима у обзир критеријуме и процедуре за признавање страних квалификација, установљене у складу с принципима Конвенције о признавању квалификација у високом образовању у европској регији.

У правилу ће се признати, свједочанство или диплома који показују ниво образовања који се суштински не разликује од образовања у Босни и Херцеговини и који носиоцу даје право да се пријави на универзитет или приступи полагању пријемног испита за универзитет у датој страниј земљи.

Члан 9.

Високо образовање се може стицати редовно, ванредно, учењем на даљину, или комбиновањем ова три начина студирања, онако како то предвиђа статут високошколске установе.

2. Високошколске установе

Члан 10.

Високошколске установе у Босни и Херцеговини су универзитети и високе школе.

Појам "универзитет":

- ограничен је на установе високог образовања које се баве и наставним и истраживачким радом, које нуде академске степене сва три циклуса, са циљевима који укључују унапређење знања, мисли и школства у Босни и Херцеговини, образовни, културни, друштвени и економски развој Босне и Херцеговине, промоцију демократског грађанског друштва и постизање највиших стандарда наставе и истраживачког рада;
- односи се на установу високог образовања која остварује најмање пет различитих студијских програма из најмање три научне области – природне науке, техничке науке, биомедицина и здравство, биотехничке науке, друштвене науке и хуманистичке науке.

Појам "висока школа":

- ограничен је на установу високог образовања која је акредитована за давање диплома и степена првог циклуса, са циљевима који укључују припрему и обуку појединаца за стручни, економски и културни развој Босне и Херцеговине и промоцију демократског грађанског друштва, те постизања високих стандарда наставе и учења;
- односи се на установу високог образовања која остварује најмање један студијски програм из једне научне области и испуњава друге услове у складу са законом.

Члан 11.

Не може се ускратити или ограничити слобода установама високог образовања да:

- усавршавају начине за стицање високог образовања у оквиру својих лиценци и
- нуде студијске програме за стицање вјештина потребних или корисних за остваривање циљева високог образовања.

3. Статут високошколске установе

Члан 12.

Статут је основни акт високошколске установе којим се уређују питања значајна за обављање дјелатности установе.

Статут доноси сенат уз претходно прибављено мишљење управног одбора установе високог образовања.

Статут сваке високошколске установе мора бити у складу с овим Законом.

4. Тијела универзитета и високе школе

Члан 13.

Тијела универзитета су:

- управни одбор,
- сенат,
- ректор.

Универзитет може имати организационе јединице, као што су: факултети, академије, високе школе или научни институти, које изводе наставни, научноистраживачки и умјетнички рад у једној или више образовних и научних области.

Организација и надлежности организационих јединица ближе се утврђују статутом универзитета.

Тијела високе школе су:

- управни одбор,
- сенат,
- директор.

5. Управни одбор

Члан 14.

Одговорност за рад лиценциране јавне установе високог образовања има управни одбор универзитета или високе школе (у даљњем тексту: управни одбор).

Управни одбор обавља послове утврђене законом и статутом универзитета, а нарочито:

- даје мишљење о статуту високошколске установе, те доноси општи акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста и друге опште акте у складу са законом и статутом високошколске установе;
- доноси одлуку о оснивању других правних лица, у складу са законом и статутом високошколске установе;
- утврђује планове финансирања и развоја;
- доноси годишњи програм рада установе високог образовања на приједлог сената установе високог образовања;
- доноси финансијски план и усваја годишњи обрачун;
- усмјерава, надзире и оцјењује рад ректора или директора у оквиру финансијског пословања;
- рјешава питања односа са оснивачем;
- одлучује о кориштењу средстава преко износа утврђеног статутом установе високог образовања;
- одлучује о приговору запосленика на одлуке тијела установе високог образовања који су у првом степену одлучивали о правима, обавезама и одговорностима запосленика из радног односа;

- подноси оснивачу најмање једанпут годишње извјештај о пословању установе високог образовања;
- обавља и друге послове у складу са законом, актом о оснивању и статутом установе високог образовања.

Члан 15.

Управни одбор има између седам и једанаест чланова од којих најмање једну трећину именује оснивач, а остале именује сенат те високошколске установе у складу са статутом.

Сенат универзитета именује и разрјешава чланове управног одбора на мандат од четири године, у јавној и транспарентној процедури јавног конкурса.

6. Сенат установе високог образовања

Члан 16.

Одговорност за академска питања у високошколској установи има сенат као највише академско тијело које чине представници академског особља и студената.

Сенат установе високог образовања одлучује о свим академским питањима, а посебно:

- одлучује о питањима наставне, научне, умјетничке и стручне дјелатности високошколске установе;
- доноси статут високошколске установе уз претходно прибављено мишљење управног одбора;
- доноси опште акте у складу са законом и статутом установе високог образовања;
- доноси наставне планове и наставне програме додипломског, постдипломског и докторског студија;
- бира ректора и проректора универзитета, односно директора високе школе;
- бира академско особље на приједлог научно-наставног савјета, односно научноистраживачког савјета организационе јединице;
- именује комисије у поступку стицања доктората наука;
- додјељује почасна звања professor e meritis те почасни доктор наука;
- даје иницијативу управном одбору за организовање и укидање факултета и других организационих јединица на универзитету;
- обавља и друге послове у складу са законима и статутом установе високог образовања.

Сенат високообразовне установе одлучује о академским питањима на приједлог стручних тијела организационих јединица, као и других тијела високообразовне установе и представничких тијела студената.

Најмање 15 % чланова сената су студенти, представници студената из сваког циклуса.

Број чланова, састав и начин рада сената утврђују се статутом установе високог образовања.

7. Ректор универзитета и директор високе школе

Члан 17.

Универзитетом руководи ректор, а високом школом директор, у складу са законом и статутом високообразовне установе.

Ректор универзитета, односно директор високе школе, за свој рад у оквиру академских питања одговара сенату, а у оквиру пословања управном одбору.

Ректор универзитета, односно директор високе школе, обавља послове утврђене законом и статутом високообразовне установе, а нарочито:

- заступа и представља високообразовну установу;
- организује и руководи радом универзитета, односно високе школе и одговоран је за законитост рада;
- доноси појединачне акте у складу са законом и статутом високообразовне установе;
- предлаже опште акте у складу са законом и статутом високообразовне установе;
- предлаже тијелима високообразовне установе мјере за унапређење рада;
- предлаже управном одбору мјере за ефикасно и законито обављање дјелатности високообразовне установе;
- предлаже основе планова рада и развоја високообразовне установе;
- предлаже управном одбору унутрашњу организацију и систематизацију радних мјеста;
- извршава одлуке управног одбора и других тијела високообразовне установе;
- одлучује о кориштењу средстава до износа утврђеног статутом високообразовне установе;
- одлучује о правима, обавезама и одговорностима запосленика из радног односа;
- подноси управном одбору извјештај о финансијском пословању високошколске установе;
- наредбодавац је за извршење финансијског плана;
- учествује у раду Ректорске конференције Босне и Херцеговине;
- обавља и друге послове у складу са законом и статутом високошколске установе.

Члан 18.

Ректора јавног универзитета бира сенат на основу јавног конкурса.

За ректора може бити изабран наставник у научнонаставном звању редовног професора који испуњава услове за то звање на универзитету на којем се пријављује.

Директора јавне високе школе бира сенат на основу јавног конкурса.

За директора јавне високе школе може бити бирано лице које испуњава услове за наставника те високе школе.

Ректор, односно директор бира се на мандат од четири године и може бити поново изабран.

8. Правни субјективитет и институционална аутономија

Члан 19.

Осим ако законом није другачије прописано, свака лиценцирана јавна високообразовна установа, било универзитет или висока школа, има пуни правни субјективитет у вези с оним питањима која су предмет овог Закона, укључујући и овлаштења да:

- располаже и управља земљиштем и зградама које су у њеном власништву, у складу с примјењивим законима;
- прима и управља средствима из било којег законитог извора;
- одређује и убире школарину и друге накнаде у складу са законом;
- запошљава особље;
- склапа уговоре за робе и услуге;
- установљава правне односе са студентима;
- оснива комерцијална предузећа за образовне и истраживачке сврхе;
- склапа споразуме с другим високошколским институцијама у Босни и Херцеговини и иностранству;
- закључује уговорне односе с привредним субјектима о јавно-приватном партнерству;
- има друга овлаштења неопходна за ефикасно обављање својих функција.

Сва новчана средства добијена из буџета, властити приходи, наплаћене школарине и новчана средства из других извора припадају високообразовној установи и троше се у складу са законом, статутом и усвојеним финансијским планом.

Члан 20.

Статут високошколске установе предвиђа организациону структуру унутар установе коју чине јединице које могу бити факултети, институти, центри, академије или школе.

У циљу промоције и обезбјеђивања интеграције академског, финансијског и просторног планирања и развоја установе, годину дана након ступања на снагу овог Закона, такве јединице неће имати правни субјективитет независно од установе. У пријелазном периоду, од ступања на снагу овог Закона, факултети који већ имају статус правног лица у складу са садашњим прописима могу тај статус задржати, али не могу стварати финансијске обавезе након назначеног пријелазног периода.

У циљу промоције иницијативе јединица, статутом установе прецизира се на који начин и у ком броју јединице имају академска и финансијска овлаштења и преузимају одговорност унутар установе. Статутом се утврђују питања у вези с отварањем трезорског подрачуна организационе јединице, начин наступа организационих јединица на тржишту, начин располагања новчаним средствима која се остваре на тржишту, донацијама или на други начин ван буџетског финансирања.

Члан 21.

Високообразовне установе уживају слободу у наставном и научноистраживачком раду у оквиру својих лиценци, без мијешања органа јавне власти.

Посебним законом се утврђују питања научноистраживачког рада.

Научноистраживачки рад на високошколским установама може се суфинансирати из средстава буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ, у складу с важећим прописима на државном нивоу.

Члан 22.

Високообразовне установе, у складу с одредбама овог Закона, имају право:

- изабрати своја управна и руководећа тијела и одредити њихов мандат;
- уредити своје структуре и активности сопственим правилима у складу с овим Законом, другим важећим законима и својим статутима;
- изабрати наставно и друго особље;
- примати студенте и одредити наставне методе и методе провјере знања студената;
- самостално развијати и примјењивати наставне планове и програме и истраживачке пројекте;
- у оквиру расположивих финансијских средстава изабрати предмете који ће се предавати;
- на универзитетима, додјелјивати звања професорима и другом особљу;
- одредити као службени језик, или службене језике, један или више језика конститутивних народа Босне и Херцеговине.

Члан 23.

Објекти лиценцираних високообразовних установа су неповредиви.

Без одобрења ректора универзитета, директора високе школе или лица које су они овластили, полиција и други органи за гоњење и спречавање кривичних дјела немају приступ универзитету или високој школи.

Изузетно, у циљу спријечавања кривичног дјела или заустављања извршења кривичног дјела могу се предузети неопходне мјере, с тим да се о предузетим радњама одмах обавијести управа универзитета, односно високе школе.

9. Права и обавезе академског особља

Члан 24.

Свака високошколска установа ће у свој статут или одговарајући основни документ унијети и то да академско особље ужива слободу, у оквиру закона, да испитује и тестира стечено знање и да нуди нове идеје и контроверзна или непопуларна мишљења, а да се тиме не излаже опасности од губитка запослења или било које друге привилегије коју евентуално у високошколској установи ужива. Право академског особља високообразовних установа на слободу говора може бити ограничено само законом.

Члан 25.

Статут сваке јавне високообразовне установе и основни документ сваке приватне високообразовне установе, као услов за акредитацију, садржи и одредбе које:

- обезбјеђују особљу слободу организирања и окупљања у складу са законом;
- штите особље од дискриминације према било којој основи, као што су: пол, раса, сексуална оријентација, брачни статус, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално, етничко или социјално поријекло, повезаност с неком националном заједницом, имовина, рођење или било који други статус.

Члан 26.

Академско особље установа високог образовања има право објављивати резултате свог истраживачког рада, у складу с правилима које универзитет има у вези с кориштењем права на интелектуалну имовину у корист универзитета и поштујући права трећих лица.

10. Академска звања

Члан 27.

Високообразовне установе додјељују академска звања, која могу бити наставна, научнонаставна или умјетничка.

Универзитет додјељује научнонаставна и умјетничка звања, и то:

- редовни професор
- ванредни професор
- доцент
- лектор
- виши асистент
- асистент

Висока школа додјељује наставна и умјетничка звања, и то:

- професор високе школе
- предавач високе школе
- асистент

11. Избор академског особља

Члан 28.

Минимални услови неопходни за избор академског особља у научнонаставна звања на високообразовној установи су:

- **асистент:** одговарајући универзитетски степен са најмање 240 ЕЦТС бодова и најнижом просјечном оцјеном 8 или 3,5;
- **виши асистент:** степен другог циклуса (магистериј);
- **лектор:** степен другог циклуса (магистериј);

- **доцент:** научни степен доктора у датој области, најмање три научна рада објављена у признатим публикацијама, показане наставничке способности;
- **ванредни професор:** проведен најмање један изборни период у звању доцента, те најмање пет научних радова објављених у признатим публикацијама, објављена књига и оригинални стручни успјех као што је пројекат, патент или оригиналан метод, све након избора у звање доцента, менторство кандидата за степен другог циклуса;
- **редовни професор:** проведен најмање један изборни период у звању ванредног професора, најмање двије објављене књиге, најмање осам научних радова објављених у признатим публикацијама, све након стицања звања ванредног професора, те успјешно менторство кандидата за степен другог и трећег циклуса.

Члан 29.

Минимални услови неопходни за избор у умјетничко-наставна звања у која се бира академско особље на студијским профилима на универзитету, ако је за наставни предмет од нарочитог значаја умјетнички критериј, су:

- **асистент:** завршен степен првог циклуса, с најмање 240 ЕЦТС бодова и просјечном оцјеном 8 или 3,5;
- **виши асистент:** завршен степен другог циклуса, односно степен првог циклуса и јавно представљени облици умјетничког стваралаштва;
- **доцент:** завршен степен најмање првог циклуса, већи број јавно представљених облика умјетничког стваралаштва и показани резултати у наставном раду;
- **ванредни професор:** завршен степен најмање првог циклуса, већи број јавно представљених облика умјетничког стваралаштва, признања за успјешно дјеловање у одговарајућој области умјетности и показани резултати у наставном раду;
- **редовни професор:** завршен степен најмање првог циклуса, већи број јавно представљених облика умјетничког стваралаштва који су значајно допринијели развоју културе и умјетности и допринос подизању наставног и умјетничког кадра.

Члан 30.

Минимални услови неопходни за избор у наставна звања на високој школи су:

- **асистент:** завршен степен првог циклуса, с најмањом просјечном оцјеном 8 или 3,5;
- **предавач високе школе:** завршен степен другог циклуса и показана наставна способност;
- **професор високе школе:** завршен степен трећег циклуса и показана наставна способност.

На високој школи наставу могу изводити и лица која имају звања редовног професора, ванредног професора и доцента бирана на универзитетима.

Члан 31.

Минимални услови неопходни за избор у умјетничка звања на високој школи су:

- **асистент:** завршен степен првог циклуса, с најмањом просјечном оцјеном 8 или 3,5.
- **предавач високе школе:** завршен степен најмање првог циклуса, јавно представљени облици умјетничког стваралаштва и показана наставна способност.
- **професор високе школе:** завршен степен првог циклуса, истакнути јавно представљени облици умјетничког стваралаштва и показана наставна способност.

На високој школи наставу могу изводити и лица која имају избор на умјетничко-наставним предметима на универзитетима.

Члан 32.

Приликом избора у исто или више звање узимају се у обзир само објављени радови, књиге и резултати сопствених истраживања у примјени, пројекти, те менторства, односно јавно представљени облици умјетничког стваралаштва у периоду од посљедњег избора.

Члан 33.

Период на који се бира академско особље на универзитету је:

- **асистент**- на период од четири године без могућности реизбора;
- **виши асистент**-на период од пет година с могућношћу поновног избора искључиво ако постигне степен трећег циклуса;
- **лектор**- на период од пет година без могућности реизбора;
- **доцент**- на период од пет година с могућношћу поновног избора;
- **ванредни професор**- на период од шест година с могућношћу поновног избора;
- **редовни професор**- трајно.

Редовни професор закључује уговор о раду на неодређено вријеме.

Период на који се бира академско особље на високој школи је:

- **асистент**- на период од четири године без могућности реизбора;
- **предавач високе школе**-на период од пет година с могућношћу поновног избора;
- **професор високе школе**- трајно.

Академско особље закључује уговор о раду с високообразовном установом на одређено вријеме, и то на период на који је изабран. Након истека тог периода високообразовна установа дужна је закључити нови уговор о раду са сваким чланом академског особља који је изабран у исто или више академско звање.

Члан 34.

Избор академског особља у свим случајевима се врши петемјавног конкурса, у складу с критеријумима одређеним законом, статутом високообразовне установе и опште прихваћеним стандардима у одређеној струци.

Члан 35.

Заштита права академског и другог особља високообразовних установа остварује се у складу са статутом и другим актима високообразовне установе. Против коначне одлуке високообразовне установе може се покренути спор пред надлежним судом.

12. Права и обавезе студената

Члан 36.

Студенти који су примљени и уписани у установу високог образовања ступају у уговорни однос с том установом.

Студенти имају сљедећа права, која се могу додатно разрадити у статуту установе:

- присуствовати свим предавањима, семинарима и другим облицима наставе организованим у оквиру њихових предмета у складу с њиховим положајем и у зависности од могућности и других облика организоване наставе;
- користити библиотеке и друге услуге за студенте, који се налазе у установи;
- учествовати на изборима за студентска мјеста у студентским представничким и другим тијелима установљеним у складу са статутом установе, и
- право на признавање и пријенос бодова између акредитованих установа високог образовања у Босни и Херцеговини.

Члан 37.

Студенти уписани на универзитет или високу школу обавезни су:

- придржавати се правила које је успоставила установа;
- указивати дужно поштовање према правима особља и других студената;
- указивати дужну и пуну пажњу свом студију и учествовати у академским активностима.

Члан 38.

Статут или одговарајући основни документ сваке високообразовне установе садржи одредбе које:

- обезбјеђују слободу студенатима да, у складу са законом, испитују и тестирају стечена знања и да нуде нове идеје те контроверзна и непопуларна мишљења, а да се тиме не излажу опасности од губитка свог статуса или било које друге привилегије коју евентуално у установи уживају;
- осигуравају студентима, у складу са законом, слободу говора, организације и окупљања;
- штите студенте од дискриминације према било којем основу, као што су: пол, раса, сексуална оријентација, брачни статус, боја коже, вјера, језик, политичко или друго мишљење, национално, етничко или социјално поријекло, повезаност с неком националном заједницом, имовина, рођење или било који други статус;
- пружају правичне и непристрасне механизме рјешавања дисциплинских питања која се тичу студената.

Члан 39.

Студенти имају право изнијети своја виђења у погледу квалитета наставе или других услуга установе, а статут садржи одредбе за правично рјешавање таквих притужби.

Околности под којима студенти могу бити исписани из академских или дисциплинских разлога, као и жалбене процедуре, разрађене су статутом установе.

Студенти имају право оспорити пред надлежним судом све коначне одлуке високообразовне установе из става 2. овог члана које се на њих односе.

Члан 40.

Статут или други основни документ високошколске установе предвиђа успоставу студентског представничког тијела.

Представничко тијело заступа интересе студената и даје допринос друштвеним, културним, академским или физичко-рекреативним потребама студената, на основу демократских принципа и у складу са законом.

Студентска представничка тијела могу основати асоцијацију студентских представничких тијела у Босни и Херцеговини, путем којих се остварује чланство у међународним организацијама и асоцијацијама студената.

Члан 41.

Статус студента престаје завршетком студијског програма и добивањем степена за који се школује, исписом из високообразовне установе прије завршетка студија, односно када студент не упише наредну годину студија, не обнови упис у исту годину у прописаном року, а не мирују му права и обавезе студента.

Статус редовног студента може престати и ако високообразовна установа изрекне такву дисциплинску мјеру. Статус редовног студента престаје и када редовни студент два пута обнови исту студијску годину и не стекне услове за упис у вишу годину студија.

III. ДИО ИНСТИТУЦИЈЕ У ОБЛАСТИ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

1. Министарство цивилних послова БиХ

Члан 42.

Министарство цивилних послова БиХ одговорно је за спровођење овог Закона и за:

- координацију и развој високог образовања у Босни и Херцеговини, уз консултације с другим надлежним министарствима;
- промоцију интеграције наставног и истраживачког рада и стимулацију истраживачких програма на универзитетима;
- промоцију мобилности студената и особља у области високог образовања у Европи и у свијету;
- промоцију веза између високообразовних установа у Босни и Херцеговини и високообразовних установа у регији и у свијету;
- промоцију једнаких могућности приступа високом образовању, стручном развоју и обуци, цјеложивотном учењу и свим другим аспектима високог образовања;
- подржавање и подстицање јачих веза између сектора високог образовања, индустрије, привреде и друштва.

2. Ректорска конференција Босне и Херцеговине

Члан 43.

Споразумом универзитета успоставља се Ректорска конференција Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Ректорска конференција).

Ректорска конференција утврђује и заступа заједничке интересе универзитета у Босни и Херцеговини, е остварује сарадњу са институцијама у области образовања у Босни и Херцеговини.

Пуноправни чланови Ректорске конференције могу бити ректори лиценцираних и акредитованих универзитета у Босни и Херцеговини.

Ректорска конференција се финансира из доприноса чланова Ректорске конференције, као и других остварених прихода.

Ректорска конференција дјелује и као савјетодавно тијело за провођење реформе високог образовања.

Ректорска конференција одлуке доноси консензусом.

3. Центар за информисање и признавање докумената

Члан 44.

Овим Законом оснива се Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања (у даљњем тексту: ЦИП).

ЦИП је самостална управна организација, а надлежан је за информисање и послове признавања у области високог образовања у оквиру Конвенције о признавању диплома у високом образовању (у даљњем тексту: Лисабонска конвенција).

Члан 45.

ЦИП је надлежан за:

- информисање и признавање у области високог образовања;
- координацију и међународну размјену академског особља, студената и програма у области високог образовања;
- представљање Босне и Херцеговине у међународним пројектима у области високог образовања из своје надлежности;
- кроз међународне мреже центара за информације (мреже ЕНИЦ/НАРИЦ) пружа информације високообразовним установама у Босни и Херцеговини у вези са страним високообразовним установама и програмима као основ за признавање степена и диплома за даље школовање на установама високог образовања у Босни и Херцеговини и представља Босну и Херцеговину у тим мрежама;
- даје обавјештење и мишљење о страним степенима и дипломама у Босни и Херцеговини у циљу наставка школовања на високообразовним установама у Босни и Херцеговини;
- даје савјете и информације о питањима из своје надлежности странама са законитим интересом;
- у складу с Лисабонском конвенцијом и њеним пратећим документима, доноси препоруке министарству Републике Српске, кантоналним министарствима и Брчко Дистрикту БиХ о признавању диплома стечених ван Босне и Херцеговине у циљу запослења, наставка образовања и остваривања других права која проистичу из стечене квалификације.

Члан 46.

Рад ЦИП-а уређује се статутом.

Сагласност на статут ЦИП-а даје Савјет министара БиХ.

ЦИП-ом руководи директор којег, наконведеног јавног конкурса, именује Управни одбор ЦИП-а. Директор се именује на мандат од четири године.

ЦИП-ом управља управни одбор који има седам чланова. Савјет министара БиХ бира Управни одбор након спроведеног јавног конкурса на бази паритета. У Управни одбор бирају се по два представника из сваког конститутивног народа и један представник националних мањина.

Чланови Управног одбора ЦИП-а бирају се на мандат од три године с могућношћу реизбора, под условом да се иницијално именовање спроведе у фазама, тако да сваке године једна трећина чланова буде реизборна или поново именована.

Управни одбор одлучује већином гласова од укупног броја чланова под условом да такву већину чини по један глас представника сваког конститутивног народа.

ЦИП се финансира из буџета институција БиХ.

4. Агенција за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета

Члан 47.

Овим Законом оснива се Агенција за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета (у даљњем тексту: Агенција).

Агенција је самостална управна организација.

Члан 48.

Агенција је надлежна за:

- утврђивање јасних, транспарентних и приступачних критеријума за акредитацију високообразовних установа и доношење норми којима се одређују минимални стандарди у области високог образовања;
- утврђивање критеријума за избор домаћих и међународних стручњака који дају оцјену и обављају ревизију квалитета и дају препоруке о акредитацији установа високог образовања;
- давање препорука о критеријима и стандардима министарству Републике Српске, кантоналним министарствима и Брчко Дистрикту БиХ за оснивање и затварање установа високог образовања, те за преструктурирање студијских програма;
- давање препорука о критеријима за лиценцирање установа високог образовања и студијских програма;
- давање препоруке о најнижим школаринама за све студенте на акредитованим високообразовним установама, у циљу усклађивања најнижих школарина на цијелој територији Босне и Херцеговине;
- давање савјета о политици рада и развоја министарству Републике Српске, кантоналним министарствима и Брчко Дистрикту БиХ;
- давање савјета и информација о питањима из своје надлежности заинтересираним странкама;
- утврђивање стандарда квалитета, анализу квалитета, давање препорука за отклањање недостатака квалитете студија и високошколских установа;
- представљање Босне и Херцеговине у међународним организацијама за квалитет у високом образовању;

- предлагање општих смјерница и критеријума на основу којих се из буџета институција БиХ могу додјелјивати средства високошколским установама за научноистраживачки рад;
- доношење правилника и других аката из своје надлежности.

4.1. Акредитација установа високог образовања

Члан 49.

У области акредитације, Агенција је надлежна за:

- расписивање јавног конкурса за избор домаћих и међународних стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији установа високог образовања, односно њихових студијских програма (у даљем тексту: стручњаци);
- оснивање комисије за утврђивање листе стручњака који задовољавају критеријуме из члана 48. алинеја 2. овог Закона. Комисија има пет чланова, а чини је по један представник Ректорске конференције, једног кантоналног министарства, министарства Републике Српске, Брчко Дистрикта БиХ, те представник Агенције;
- достављање утврђене листе стручњака на усвајање свим министарствима образовања у БиХ и надлежном одјелу Брчко Дистрикта БиХ;
- именовање комисије стручњака, на основу приједлога надлежних образовних власти у погледу избора стручњака с утврђене листе стручњака;
- давање препоруке надлежним образовним властима о акредитацији установе високог образовања, односно студијског програма, на основу мишљења комисије стручњака;
- поступак и рјешење о акредитацији и лиценцирању установа високог образовања које доносе министарство Републике Српске, кантонална министарства и Брчко Дистрикт БиХ, у складу с чланом 48. алинеја 1. овог Закона;
- оцјењивање усклађености рјешења о акредитацији с нормама и критеријумима из члана 48. алинеја 1. овог Закона и, у случају утврђене неусклађености, давање препоруке Управном одбору за предузимање даљих мјера, све до мјере поништења рјешења о акредитацији. Жалбу на рјешење о поништењу рјешења о акредитацији надлежне образовне власти подносе Управном одбору Агенције;
- вођење државног регистра акредитованих установа високог образовања;
- сталну доступност на својој интернет страници листе акредитованих установа високог образовања у Босни и Херцеговини и њено објављивање најмање једном годишње у "Службеном гласнику БиХ", а најмање два пута годишње у трима високотиражним дневним новинама.

4.2. Форма и садржај дипломе и додатка дипломи

Члан 50.

Агенција доноси упутство о форми и садржају дипломе и додатка дипломе коју издају акредитоване установе високог образовања.

4.3. Статут и тијела Агенције

Члан 51.

Рад Агенције уређује се статутом.

Сагласност на статут Агенције даје Савјет министара БиХ.

Агенцијом за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета руководи директор.

Директора и његове замјенике бира, након спроведеног јавног конкурса, Савјет министара БиХ.

Мандат директора и његових замјеника је четири године.

Директор и замјеници директора не могу бити из истог конститутивног народа.

Агенцијом управља Управни одбор који има десет чланова.

Управни одбор чине по три члана из сва три конститутивна народа и један члан из реда осталих.

Чланове управног одбора Агенције бира Парламентарна скупштина БиХ на мандат од три године с могућношћу реизбора, под условом да се иницијално именовање спроведе у фазама, тако да сваке године једна трећина чланова буде реизборна, или поново именована.

Управни одбор одлучује већином гласова од укупног броја чланова под условом да такву већину чине најмање двије трећине гласова представника сваког конститутивног народа.

Управни одбор чини најмање 50% редовних професора универзитета.

4.4. Финансирање Агенције

Члан 52.

Агенција се финансира из буџета институција БиХ и из властитих прихода.

IV. ДИО АКАДЕМСКИ СТЕПЕНИ И ДИПЛОМЕ

1. Додјела академских степена и диплома

Члан 53.

Акредитована установа високог образовања има овлаштење да додјељује академске степене и дипломе наведене у њеном увјерењу о акредитацији.

Статут установе високог образовања наводи академске степене и дипломе које установа додјељује, те укључује и овлаштење да доноси академска и друга правила за додјелу таквих степена и диплома.

Степен првог циклуса и други програми који воде до дипломе које нуди јавна установа високог образовања организовани су флексибилно, тако да омогуће улазак и излазак у одговарајућим фазама, с додјелом кредитних бодова и/или квалификација, у зависности од напретка који је студент остварио.

Приликом формулисања правила, јавна установа високог образовања обезбјеђује поштовање важећег европског система пријеноса кредитних бодова.

Осим овога, установа високог образовања ужива слободу организације својих планова и програма, схема провјере знања и оцјењивања, кроз правила која су транспарентна, правична и лако доступна студентима.

Члан 54.

Надлежни државни органи, те други органи и организације у Босни и Херцеговини ће, у сврху запослења или јавне функције, признавати само оне академске степене и дипломе које издају акредитоване установе високог образовања.

Дужност акредитоване установе високог образовања је да сваком лицу, којем додијели академски степен или диплому, изда диплому и додатак дипломи овјерен печатом установе високог образовања.

Члан 55.

Након што су додијељени, академски степен или диплома могу се опозвати само у посебним околностима датим у правилима садржаним у статуту установе високог образовања и на такву одлуку може се поднијети жалба пред надлежним судом.

Министарство цивилних послова БиХ може, у консултацијама с другим релевантним владиним тијелима, прописати, у форми правила, образовне захтјеве који представљају додатак у односу на академски степен или диплому, за улазак у било коју професију која може бити регулисана другим законом, или у смислу било које међународне конвенције или споразума.

V. ДИО ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

1. Стечена научна и стручна звања

Члан 56.

Лица која су стекла одређена научна и стручна звања задржавају право њиховог кориштења у складу с прописима према којима су их стекли.

Лица из става 1. овог члана могу тражити од установе високог образовања на којој су стекли та звања да им у поступку и у складу са условима предвиђеним статутом установе високог образовања изда докуменат (потврду или диплому) о еквиваленцији прије стеченог академског назива с новим академским називима. Лица из става 1. овог члана имају право и на издавање додатка дипломи.

Докторат наука стечен према прописима који су били на снази прије ступања на снагу овог Закона истоврсни су с докторатима наука стеченим према овом Закону, те лица која су их стекла имају иста права као и лица која су докторат наука стекла према овом Закону.

Члан 57.

Лица изабрана у академска звања која та звања имају на дан ступања на снагу овог Закона задржавају та звања.

Ако овај Закон или прописи који су важили прије његовог ступања на снагу за затечена звања или радна мјеста захтијевају реизбор или избор у више звање, реизбор или поступак избора у исто звање ће се провест у року који предвиђа пропис према којем је избор извршен. Ако тај пропис не предвиђа рок, избор или реизбор ће се провест у року предвиђеном овим Законом и рачуна се од дана његовог ступања на снагу. У сваком случају, реизбор или избор ће се провест према одредбама овог Закона.

Избори у академска звања започети према одредбама прописа који су важили прије ступања на снагу овог Закона завршит ће се према тим прописима најкасније у року од године дана од дана ступања на снагу овог Закона.

2. Прилагођавање студија овом Закону

Члан 58.

Установе високог образовања почињу с прилагођавањем студија овом Закону даном његовог ступања на снагу. Усклађивање ће се завршити и организација студија започети са спровођењем у складу са одредбама овог Закона у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу, од када ће се обавезно увести и ЕЦТС систем.

3. Право на завршетак студија

Члан 59.

Студенти уписани на додипломски и постдипломски студиј на дан ступања на снагу овог Закона имају право завршити студиј према наставном програму и условима који су важили приликом уписа у прву годину студија и стећи одговарајући стручни, односно научни назив према прописима који су важили прије ступања на снагу овог Закона.

Студенти којима је на основу претходних прописа одобрена тема за израду докторског рада без докторског студија имају право одбране докторског рада и стицања доктората наука према прописима који су важили до ступања на снагу овог Закона.

Установе високог образовања могу ограничити трајање права на завршетак студија према ставу 2. овог члана на одређени број година, али не на мањи број година од онога који је студенту остао до завршетка студија према програму по којем је почео студиј увећан за двије године.

Након увођења студија према овом Закону, студенти из става 2. овог члана који не заврше студиј према старом студијском плану и програму могу студиј наставити према овом Закону и на њему заснованом наставном програму у складу са статутом установе високог образовања.

4. Усклађивање статута и интеграција универзитета

Члан 60.

Установе високог образовања ће своје статуте и друге опште акте неопходне за усклађивање организације, ускладити с овим Законом у року од шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Чланови управних тијела, ректори и проректори установа високог образовања, те декани и продекани факултета изабрани прије ступања на снагу овог Закона остају на истој дужности до истека мандата на који су изабрани.

Интегрисање установа високог образовања почиње даном ступања на снагу овог Закона, а завршит ће се у року од једне године од његовог ступања на снагу.

5. Пријелазни период за акредитацију и лиценцирање

Члан 61.

Ступањем на снагу овог Закона, постојеће установе високог образовања добијају привремену акредитацију од надлежне институције. У привременој акредитацији одређује се рок у којем ће се обавити акредитација сваког појединог програма који се изучава на тим установама високог образовања, а све у складу с критеријумима и процедурама за акредитацију и стандардима.

Акредитација установа високог образовања ће се обавити у периоду не дужем од е двије године од дана ступања на снагу овог Закона.

6. Именовање вршиоца дужности и рок за доношење прописа

Члан 62.

Савјет министара БиХ ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог Закона именовати управне одборе и вршиоце дужности директора ЦИП-а и Агенције.

Агенција ће у року од годину дана донијети прописе из своје надлежности.

7. Усклађивање других закона

Члан 63.

Закони Републике Српске и кантонални закони из области високог образовања ускладит ће се с одредбама овог Закона у периоду од шест мјесеци након његовог ступања на снагу.

Сва питања из области високог образовања која нису регулисана овим Законом регулисат ће се законима на нивоу Републике Српске и кантона.

8. Статус виших школа

Члан 64.

Законом Републике Српске и законима кантона ријешит ће се статус досадашњих виших школа најкасније у року од једне године од дана ступања на снагу овог Закона.

Студенти уписани на више школе и студијске одсјеке у двогодишњем трајању прије ступања на снагу овог Закона имају право и обавезу завршити започети студиј по наставном плану и програму који је важио у вријеме њиховог уписа, у року утврђеном статутом тих установа.

9. Теолошки факултети, високе теолошке школе и академије

Члан 65.

Одредбе овог Закона не односе се на теолошке факултете, високе теолошке школе и академије. Ове институције могу бити у саставу универзитета што се регулише посебним уговором.

10. Ступање на снагу

Члан 66.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

ПСБиХ број 94/07
30. јули 2007. године Сарајево

